

- 1907 / 13 - 98 / 99

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

31 MARS 1999

PROJET DE LOI

relatif à la protection pénale des mineurs

AMENDEMENTS

présentés après le dépôt du rapport

N° 122 DE MM. DECROLY ET LOZIE

Art. 35

Compléter le texte proposé par ce qui suit :

«*La guidance sous ordonnance judiciaire, de même que le traitement et les mesures préventives qui lui sont éventuellement associés, ne relèvent pas, par définition, du secret professionnel. Par contre, les démarches thérapeutiques extérieures, non imposées mais découlant librement de cette guidance, sont protégées par le secret professionnel tel que défini à l'article 458 du Code pénal.*».

JUSTIFICATION

Les articles 35, 36 et 42 du projet de loi prévoient (tout spécialement pour les délinquants sexuels) qu'en cas de

Voir:

- 1907 - 98 / 99:

- N° 1 : Projet de loi.
- N°s 2 à 6 : Amendements.
- N° 7 : Rapport.
- N° 8 : Texte adopté par la commission.
- N°s 9 à 11 : Amendements.
- N° 12 : Texte adopté par la commission.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

- 1907 / 13 - 98 / 99

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

31 MAART 1999

WETSONTWERP

betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen

AMENDEMENTEN

voorgesteld na indiening van het verslag

Nr. 122 VAN DE HEREN DECROLY EN LOZIE

Art. 35

De voorgestelde tekst aanvullen met de volgende bepaling :

«*De door de rechter opgelegde begeleiding, alsmede de behandeling en de preventieve maatregelen die er eventueel mee gepaard gaan, vallen per definitie niet onder het beroepsgeheim. De externe therapieën die niet worden opgelegd maar uit die begeleiding voortvloeien, zijn beschermd door het beroepsgeheim, zoals bepaald bij artikel 458 van het Strafwetboek.*».

VERANTWOORDING

De artikelen 35, 36 en 42 van het wetsontwerp bepalen (in het bijzonder voor de seksuele delinquenten) dat bij op-

Zie:

- 1907 - 98 / 99:

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
- Nrs. 2 tot 6 : Amendementen.
- Nr. 7 : Verslag.
- Nr. 8 : Tekst aangenomen door de commissie.
- Nrs. 9 tot 11 : Amendementen.
- Nr. 12 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

suspension du prononcé de la condamnation, ou du sursis à l'exécution de la peine, liés à des mesures probatoires (telles que le suivi d'une guidance ou d'un traitement dans un centre spécialisé), le praticien ayant accepté la mission sera tenu d'informer régulièrement la commission de probation sur le suivi de la guidance ou du traitement, de même que sur les difficultés rencontrées dans son exécution et sur son éventuelle interruption. Il ajoute qu'on ne pourra opposer en cette circonstance au praticien l'article 458 du Code pénal (secret professionnel).

Il y a dans cette formulation une ambiguïté subtile mais capitale. La formulation laisse entendre, en effet, que la personne qui a accepté la mission (guidance ou traitement) intervient dans le cadre habituel de ses activités cliniques, avec cette seule différence que la loi lui enjoint de déroger à l'obligation du secret professionnel. En réalité, il n'en est rien. Même à un strict niveau médical, un traitement donné voit déjà ses effets physiologiques modifiés s'il est exécuté sous contrainte (effet placebo-effet nocebo). S'agissant ici d'une intervention psycho-médico-sociale complexe, il est clair que l'absence de liberté et de confidentialité, liées au cadre même de la mission, limitent les potentialités du traitement - ce pourquoi il est essentiel de le distinguer nettement, par exemple, d'une psychothérapie. Rappelons que celle-ci implique, par définition, liberté de choix et garantie absolue du secret, ceci tant pour des raisons scientifiques que déontologiques.

La guidance et le traitement sous ordonnance judiciaire, il faut le souligner, ne consistent pas en activités cliniques ordinaires simplement déliées du secret professionnel. C'est par nature qu'ils ne lui sont pas soumis. Tout comme l'expertise, ils constituent des actes à part. Ils ne sont pas dénués pour autant d'effets thérapeutiques et représentent une chance tant pour la société que pour l'individu sous probation. L'obligation de rendre compte ne fait pour le praticien ayant accepté la mission aucun doute : ne pas le faire serait une rupture de contrat.

Mais il importe de ne pas mélanger les registres. Car le principal effet d'une guidance adéquate peut être d'amener un libéré conditionnel à faire une demande de psychothérapie pour lui-même, en parallèle et dans un autre cadre. Cette thérapie, sous peine d'échouer, doit alors être totale et sans ambiguïté protégée par le secret professionnel. Il serait bon que la loi le signale. La guidance sous ordonnance judiciaire constitue un véritable sas entre le répressif et le thérapeutique. Mal définie, elle peut devenir un cul de sac.

N° 123 DE MM. DECROLY ET LOZIE

Art. 36

Compléter le texte proposé par ce qui suit :

«La guidance sous ordonnance judiciaire, de même que le traitement et les mesures préventives qui lui

schorting van de uitspraak van de veroordeling of uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf, die verband houden met probatiemaatregelen (zoals de follow-up van een begeleiding of van een behandeling in een gespecialiseerd centrum) de beroepsbeoefenaar die de opdracht heeft aanvaard, de probatiecommissie regelmatig in kennis behoort te stellen van de voortgangsbewaking van de begeleiding of de behandeling, alsmede van de moeilijkheden bij de uitvoering van de opdracht en van de eventuele onderbreking ervan. Er wordt aan toegevoegd dat artikel 458 van het Strafwetboek (beroepsgeheim) niet aan de beroepsbeoefenaar zal kunnen worden tegengeworpen.

In die formulering gaat een subtiële maar zeer belangrijke dubbelzinnigheid schuil. De formulering laat immers verstaan dat de persoon die de opdracht (begeleiding of behandeling) aanvaard heeft, optreedt in het gebruikelijke kader van zijn klinische activiteiten, met als enig verschil dat de wet hem/haar gebiedt af te wijken van de verplichtingen inzake het beroepsgeheim. In werkelijkheid is dat geenszins het geval. Zelfs op een strikt medisch vlak zijn de fysiologische uitwerkingen van een bepaalde behandeling reeds gewijzigd indien die onder dwang plaatsvindt (placebo-effect/nocebo-effect). Aangezien het hier om een complex psychisch-medisch-sociaal optreden gaat, is het duidelijk dat de mogelijkheden van de behandeling worden beperkt door het ontbreken van vrijheid en vertrouwelijkheid die verband houden met het kader zelf van de opdracht. Daarom is het van groot belang ze duidelijk te onderscheiden van bijvoorbeeld een psychotherapie. Er zij aan herinnerd dat die per definitie een vrijheid van keuze en een waarborg van geheimhouding vereist, om zowel wetenschappelijke als deontologische redenen.

Er dient te worden onderstreept dat de begeleiding en de behandeling op bevel van de rechter niet bestaan uit gewone klinische activiteiten waarvoor het beroepsgeheim niet langer geldt, zonder meer. Ze zijn naar hun aard zelf niet aan het beroepsgeheim onderworpen. Net als de expertise zijn het afzonderlijke handelingen. Ze zijn daarom nog niet ontdaan van therapeutische uitwerkingen en zijn een kans, zowel voor de samenleving als voor de persoon voor wie de probatie geldt. Er bestaat geen twijfel over de verplichting voor de beroepsbeoefenaar die de opdracht heeft aanvaard om verslag uit te brengen : indien hij dat niet doet, pleegt hij contractbreuk.

Het is echter van belang een en ander niet te verwarren. Het belangrijkste effect van een aangepaste begeleiding kan zijn dat een voorwaardelijk in vrijheid gestelde ertoe wordt gebracht voor zichzelf een psychotherapie te vragen, gelijklopend en in een ander kader. Op gevaar af dat ze mislukt, dient die therapie dan volledig en ondubbelzinnig onderworpen te zijn aan het beroepsgeheim. Het zou goed zijn mocht dat bij wet worden bepaald. De door de rechter bevoelen begeleiding houdt het midden tussen de repressieve en de therapeutische aanpak. Indien dat aspect onnauwkeurig gedefinieerd is, dreigt ze tot niets te leiden.

Nr. 123 VAN DE HEREN DECROLY EN LOZIE

Art. 36

De voorgestelde tekst aanvullen met de volgende bepaling :

«De door de rechter opgelegde begeleiding, alsmede de behandeling en de preventieve maatregelen die er

sont éventuellement associés, ne relèvent pas, par définition, du secret professionnel. Par contre, les démarches thérapeutiques extérieures, non imposées mais découlant librement de cette guidance, sont protégées par le secret professionnel tel que défini à l'article 458 du Code pénal.».

JUSTIFICATION

Voir justification de l'amendement n° 122.

N° 124 DE MM. **DECROLY ET LOZIE**

Art. 42

Compléter le texte proposé par ce qui suit :

«La guidance sous ordonnance judiciaire, de même que le traitement et les mesures préventives qui lui sont éventuellement associés, ne relèvent pas, par définition, du secret professionnel. Par contre, les démarches thérapeutiques extérieures, non imposées mais découlant librement de cette guidance, sont protégées par le secret professionnel tel que défini à l'article 458 du Code pénal.».

JUSTIFICATION

Voir justification de l'amendement n° 122.

V. DECROLY
F. LOZIE

eventueel mee gepaard gaan, vallen per definitie niet onder het beroepsgeheim. De externe therapieën die niet worden opgelegd maar uit die begeleiding voortvloeien, zijn beschermd door het beroepsgeheim, zoals bepaald bij artikel 458 van het Strafwetboek.».

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 122.

Nr. 124 VAN DE HEREN **DECROLY EN LOZIE**

Art. 42

De voorgestelde tekst aanvullen met de volgende bepaling :

«De door de rechter opgelegde begeleiding, alsmede de behandeling en de preventieve maatregelen die er eventueel mee gepaard gaan, vallen per definitie niet onder het beroepsgeheim. De externe therapieën die niet worden opgelegd maar uit die begeleiding voortvloeien, zijn beschermd door het beroepsgeheim, zoals bepaald bij artikel 458 van het Strafwetboek.».

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 122.